

V glavnem je bilo vidno dvoje:

1. Razne razredne tehnike rokotvornega pouka in

2. dela v lesu v zvezi z razrednimi tehnikami.

Pretežni del je odpadel na razredne tehnike. Iz razstavljenih fotografij je bila vidna tehnika polaganja likov v leseni palčicami, izseki krogov itd. Tu je stopilo v ospredje tudi slikarsko risanje, ki ima kot izraževalno sredstvo svoj poseben pomen. Od trodimenzionalnega upodabljanja bi bilo omeniti gnetenje, oblikovanje in modeliranje. Značilen je bil del črevesnega staničevja, ki je kazal kako prehaja hrana v kri. Da je tudi papir velikega pomena za delovni pouk, je bilo tudi iz te razstave razvidno. Zastopane so bile v tem vse mogoče papirne tehnike, tako plešenje, gubanje in rezovanje. Škoda, da niso bile ravno te tehnike, ki so zaradi cenenosti in prikladnosti v najožjem stiku ne samo z zaposlitvijo učencev, marveč tudi z njihovo izobrazbo, bolj močno zastopane. Kljub temu pa je vsakdo, ki je razstavo z zanimanjem pregledoval lahko prodrl v bistvo in uporabnost takega dela. Posebno pozornost pa so vzbujali učinkoviti izdelki nam še dokaj nepoznane tehnike v trganju papirja. Ravno pri teh prihaja do izraza vsa plaskovitost dosežena brez vsakršnega orodja. Ti izdelki so kazali izključno spremno uporabo prstov in nohtov, ki iztrgavajo raznovrstne oblike ploskev — papirja — in jih nalepljajo. V kakšni zvezi so dela rezovanja papirja z ostalim poukom, je bilo vidno iz razstavljenih izdelkov te vrste. Med temi papirnimi deli je bilo opaziti razne statistike, ki so v najtesnejši zvezi z računskim poukom, narodnim gospodarstvom in domoznanstvom v šoli. V razstavi so bile zastopane tudi grafične tehnike, suhi pesek, plastilin in kartonaz.

S posebnim zanimanjem smo ogledovali pismene izdelke učencev osnovnih šol okraja Sprottau, ki ga nadzoruje šol. svetnik gosp. Schmidt, h katerim je tekom svojega predavanja podal sam potrebno pojasnila. Opaziti je bilo, da se polaga že od početkov velika važnost na ličnost teh izdelkov. Zato so že od prvega šolskega leta dalje v uporabi listi z natisnjeno rôbom, kamor učenci vršejo spisni vsebinski primerne okraske. To delo, kjer učenci vsebino podčrtavajo še z izrazom roke se s šolskimi leti stopnjuje in doseže tako dovršenost, kot nam jo je pokazala v tem pogledu razstava. Spisi so bili bogato okrašeni s povsem otroškimi ilustracijami. Gledate pisev se mi zdi potrebno omeniti, da je bilo štiri petine vseh izdelkov pisanih v pokončni pisavi, ostali izdelki pa so nudili sliko prav malo nagnjene pisave. Zelo nagnjene pisave ni bilo opaziti. Pisave so bile zelo lične, kaže pa so skoraj vse več ali manj skeletni značaj kar pa nikakor ni neugodno vplivalo na ličnost niti na čitljivost, nasprotno, to je bilo vsem pisavam nekak izrazit značaj, ki pa je na gledalec napravil najboljši vtis.

Poleg teh izdelkov so bile med drugim razstavljeni tudi šolske knjige tako računice, slovnice, razne delovne knjige učencev, fotografije del pri plastični mizi, uprizorjanje pripovedi in pravljic, samostojno izdelanim učil in izdelkov učiteljev — sploh vsega toliko, da se je glasila obča sodba o razstavi kar najposvečnejši.

V taki in še podrobnejši obliki si želim videti tudi bodočo banovinsko šolsko razstavo.

Drago Bitenc.

Opomba uredništva: Radi aktualnosti uredniškega zakona smo odložili potrebno poročilo o tečaju za prihodnjo številko. Pojavljeni so bili tudi stenogrami predavanj za »Popotnika«.

Šolarčki, katerih nežna srceca si si znala tako pridobiti, ne morejo tega verjeti njihovi starši, ki so s teboj izgubili najboljšo učiteljico-vzgojiteljico, ne moremo tega verjeti mi, ki stojimo ob svežem grobu, mi, ki smo s teboj izgubili odkritoščeno in najboljšo tovarišico.

Imela si v svoji skromnosti samo eno željo — zdravje. Skromna je bila tvoja želja, Milka, toda tudi ta ti ni bila izpolnjena. Posklical te je Vsemogočni k sebi, ker mu je tako dopadlo in mi vsi te pogrešamo. Pogrešajo te tvoji malčki, ki se solznih očes zmanjšajo po svoji učiteljici, pogrešajo te njihovi starši, pogrešamo te mi vsi, ki si nam bila prava tovarišica, prijateljica, sestra.

Zaustavlja se mi pero ob misli, da ti pišem poslednjikrat in besed mi primanjkuje, takih besed, s katerimi bi se primerno poslovila od tebe. Sreč me je težko in prepolno bridkosti.

Spavaj sladko in mirno, draga Milka, lahka naj ti bo slovenska zemljica, katero si ti tako zelo ljubila.

Pokojna Milka Vodopivčeva je bila rojena v Ljubljani 12. junija 1890. leta. Že kot otrok se je s svojimi starši preselila v solinčno Gorico, kjer je preživila svoja mlaada leta. Tam je tudi obiskovala učiteljico, položila zrelostni izpit v septembra 1912. leta. Po končanih študijah je službovala v raznih krajih na Krasu in nato v tržaški okolici do l. 1924., ko je bila od italijanske oblasti odpuščena. Ze istega leta in jeseni se je preselila v Ljubljano. Novembra istega leta je bila imenovana za učiteljico pri Sv. Štefanu, srez Smarje pri Jelšah, kjer je službovala 2 leti. Avgusta 1926. leta je bila imenovana za stalno učiteljico v Toplicah pri Zagorju ob Savi, kjer je službovala do letos, ko jo je sreda upov in nad prehitela smrt in ji pretrgala nit življenja.

Tovarišica.

Spošne vesti.

POVSEM NOV POLOŽAJ GLEDE ORGANIZACIJ DRŽAVNIH USLUŽBENCEV.

Uradniški zakon določa s § 76. glede uradniških organizacij sledeče:

Državni uslužbenci ne morejo ustanavljati stanovsko-strokovnih udruženj državnih uslužbencev, ako nimajo za to dovoljenja od svojega resornega ministra.

V taka udruženja se lahko včlanijo in sprejmejo samo uslužbenci iste stroke in iste službene vrste. (V zmislu § 14. tvorijo iste vrste vse skupine, ki na osnovi iste izobrazbe vrše enake ali bistveno enake posle, brez obzira na resor. V enikih vrstah je enoten državni strokovni izpit.) — Isto vrsto tvorijo n. pr. vsi državni uradniki, ki spadajo pod zakon o narodnih šolah).

Upokojenci so lahko včlanijo in ne morejo biti člani uprave udruženja.

Upokojenci, ki v aktivni službi niso bili člani udruženja, če je isto obstajalo, se sploh ne morejo več včlaniti; v slučaju ustanavljanja novega udruženja pa se lahko tudi ti včlanijo.

Uslužbenci, ki jim z disciplinsko obosejbo preneha služba ali, ki podajo ostavko na državno službo, ne morejo ostati nadalje člani udruženja.

Člani udruženja tudi ne morejo nadalje ostati oni uslužbenci, ki izpremeni stroko ali službeno vrsto. To se pa ne nanaša na one uslužbence, ki preidejo v službo v ministrstvu svojega področja, toda ti ne morejo biti izvoljeni za funkcionarja udruženja.

V eni stroki in iste službene vrste sme obstojati samo eno udruženje za celo državo. Ta udruženja ne smejo imeti ne pokrajinskega, ne verskega in ne plemenskega značaja.

Kot pokrajinska udruženja se ne smatrajo banovinske sekcije, ki so deli udruženja za celotno državo, toda isto udruženje sme imeti v isti banovini samo eno sekcijo.

Tudi za delo v udruženju veljajo za člane predpisi o čuvanju ugleda in dostenjanstva državnega uradništva in vsi disciplinski predpisi, v kolikor bi delo udruženja in njega članov tikalo službene odnosaje in službene interese.

Stanovsko-strokovna udruženja državnih uslužbencev so pod nadzorstvom pristojnega resornega ministra, kateremu morajo predlagati letna poročila o delovanju udruženja.

Za vsako sporazumno akcijo raznih udruženj je potrebna predhodna odobritev resornega ministra.

Prti državnim uslužbencem, ki se pregreše proti tem odredbam, se bo postopalo disciplinsko.

V vseh udruženjih, ki ne delujejo v skladu z gornjimi odredbami, bo resorni minister v sporazumu z notranjim ministrom razpustil upravo in nadzorni odbor in bo postavil komisarja, ki bo polnomočno opravljal vse posle upravnega in nadzornega odbora, dokler določeno udruženje ne dovede v soglasje z novimi odredbami. V težjih slučajih, ako udruženje deluje v nasprotju z gornjimi določbami, razpusti resorni minister s posebnim odlokom udruženje v sporazumu z ministrskim predsednikom. Prti takci odločbi ni pritožbe.

Predpisi predhodnih odstavkov ne veljajo za uradniške zadruge in njihove zvezce.

Po § 345. se morajo v roku treh mesecov po novem zakonu obstoječa udruženja preurediti po § 76. ter o tem predložiti poročila resornemu ministru, odnosno ministrskemu predsedniku.

Udrženja, ki tega ne store v danem roku, morajo v nadaljnjih treh mesecih likvidirati.

Izredna skupščina odloči, kako se uporabi premoženje. Ta odločba postane izvršna, ko jo odobri resorni minister v sporazumu z ministrom notranjih del. Ako udruženje ne predloži takega sklepa ali ga minister ne odobri, se uporabi premoženje v zmislu pravil.

Konsekvence uradniškega zakona. »Narodna Prosveta« objavlja: Izpremembe v izvršnem odboru UJU. Na osnovi določb novega uradniškega zakona so predali ostavko na položaj v upravi UJU tov. Milan Rabrenović in Milorad Vujanac, kot upokojenka in Pavle Flere, kot uradnik min. prosvete. Njihova ostavka je bila sprejeta na seji 3. aprila ter je prezel vodstvo poslov UJU podpredsednik tov. Miladin Cvijović z ostalimi osmimi člani izvr. odbora.

Tovariš predsednik UJU Milan Rabrenović je ob priliki ostavke na položaj v upravi UJU poslal uredništvu »Učiteljskega tovariša« sledenji dopis: »Dragi tovariš! Ker sem upokojenec, sem na osnovi novega uradniškega zakona, ki je včeraj stopil v veljavo, postal ostavko na položaj in predsedništvo v upravi UJU. Ko se odtegnem s tega položaja smatram v prvi vrsti za svojo dolžnost, da se prisrčno zahvalim na zaupanju in veliki pozornosti in podpori, ki mi je bila izkazana od tvoje strani osebno, kakor od ostalih naših tovarišev v izvršnem in širjem odboru ter poslednjih sekcijsah. To enodno in vedno ne razdeljivo zaupanje mi je dajalo moč, da sem se v polni meri posvetil udruženju. Ako nisem povsem izpolnil tvoja pričakovanja, oprosti, ker več nisem umel in mogel. Kar ni zmogel eden, so izvršili mnogi, ker je naše vzajemno zaupanje in vedno složno in enodno delo pokazalo naše sile in to nam je doneslo znatne uspehe na zunaj in znotraj. Četudi prenehram biti član uprave, hočem tudi v bodoče, kot član udruženja, biti vedno z vami in pri vas ter vam pomagati, kolikor bom mogel. Hvala ti še enkrat in prejmi moj tovariški pozdrav! V Beogradu, 3. aprila 1931. Milan Rabrenović, l. r. — Tovariš Milan Rabrenović si je stekel v zadnjih tednih

velike zasluge za učiteljstvo. Kot predsednik UJU je bil budno na straži za stanovske interese in je storil vse kolikor je mogel, da zaščiti interes učiteljstva. Kolikor je mogoče je storil na čelu izvršnega odbora in priznati moramo, da smo našli v njem polno razumevanje za stvar. Z mirno dušo in mirnim srcem bo lahko razgrnil svoja prizadevanja pred sotovarišem in vsak objektiven član bo moral priznati, da je bilo storejno vse — kar je bilo mogoče. V prihodnji številki priobčimo članov tov. Milana Rabrenovića v katerem je naslikal položaj in prizadevanje, da se je pridobil V. skupina za vse učiteljstvo. Ob slovesu z njegovega položaja v UJU pa mu kličemo: Da bi se mnogo let preživel v sredini učiteljstva in da bi nas vedno vezala tako tesna čuvstva in ideali do stanu, kakor so nas v zadnjih dneh!

— Novo učiteljsko glasilo, V. Novem Sadu je pričel koncem marca izhajati »Učiteljski Vesnik Dunavske banovine«. Letno stane 24 Din. Izhaja mesečno. Lastnik lista je »Pravljalni odbor za sekcijo UJU Dunavske banovine. Uredja ga Dj. Mirkov, učitelj v Novem Sadu, Futoški put, 121. List pledira za organizacijo sekcij UJU po banovinah, kar je z novim zakonom itak postal predpogo za obstanek organizacije, in se bo morala izvršiti v teknu treh mesecev reorganizacija UJU po banovinah, z ozirom na zahteve uradniškega zakona.

— Maturanti državnega moškega učitelja v Mariboru, 1920.—21. Bliža se desetletnica. Dogovorili smo se, da jo bomo praznovali. Javite se s predlogi na naslov tov. Toneta Kregarja, Sv. Andreja, p. Velenje ali pa meni Marica Strausova, Rajhenburg.

— Radio-sekcija UJU v Beogradu priredi 8. aprila za deco predavanje ob 10. ur. dop. in dne 10. aprila ob 14. uri 30 min. Kakor smo poučeni se tudi v Ljubljani sruje organizacija šolskega radija s sodelovanjem poverjeništva UJU. Sole, ki imajo že radio-aparate bodo dobile zadevno vprašanje, za ostale šole bo pa s tem postala nabava radio-aparatorov še bolj aktualna.

— Predstava mladinske igre Zaromil v Ljubljanskem gledališču. Pravljilno igro »Zaromil«, je spisala učiteljica Ruža Lucija Petelinova, službujoča v Škocjanu pri Mokronugu. Prirejena bo za mladino ljubljanskih in drugih šol v bližini Ljubljane. »Zaromil« je pravljilna mladinska igra v štirih dejanjih, ki prikazuje prirodno tragično in tajne čare našega Krasa. Sredi poosebljenih prirodnih sil, ki vodijo dejanje s karakterističnimi poezami svojega bistva, se bori in zmagač človek zaradi svoje vztrajnosti in požrtvovnosti. Med človekom in divjo prirodo pa je vez — udomačena žival, ki instinktivno čuti, kdo jo ljubi. Igra podaja otroku v obliki vabljive pravljilnosti mnogo resnic, ki zamorejo v dobroljubem in prirodoljubnem pogledu obogatiti njegovo dušo. Ker bi dali radi priliku tudi podeželski mladini, da prisostvuje predstavam v narodnem opernem gledališču bodo v prvi polovici meseca majnika posebne šolske predstave po celo znižanih cenah, aka javijo šolska upraviteljstva v naprej svoj poset gledališča z majniškim izletom. Igra bo zrceljala prof. Josip Šest, Zaromila igra Mitja Gorec, drugi glavni vlogi sta v rokah odličnih igralcev Skrbinska in Rekarjeve. Godbene točke komponira g. Nebenfährerjeva, plese naštudira prof. ritmične gimnastike H. Pajkova. Predstava bi se vršila v dopoldanskem ali popoldanskem času, kakor bi bilo za izletnike pač prikladnejše. Prijave in vsaj približno število posetnikov je vposlati najkasneje do 15. aprila na naslov pisarne: »Atena«, Ljubljana, Dunajska cesta 1. a/II. Pripromiti je tudi ali naj se vrši predstava dopoldne ali popoldne. Skušali bomo vprzititi igro kar najbolje, da pride do zaslужenega uspeha. — Preprčani smo, da bodo učiteljstvo s kolegialnega stališča zadevo simpatično sprejelo.

— Predstava mladinske igre Zaromil v Ljubljanskem gledališču. Pravljilno igro »Zaromil«, je spisala učiteljica Ruža Lucija Petelinova, službujoča v Škocjanu pri Mokronugu. Prirejena bo za mladino ljubljanskih in drugih šol v bližini Ljubljane. »Zaromil« je pravljilna mladinska igra v štirih dejanjih, ki prikazuje prirodno tragično in tajne čare našega Krasa. Sredi poosebljenih prirodnih sil, ki vodijo dejanje s karakterističnimi poezami svojega bistva, se bori in zmagač človek zaradi svoje vztrajnosti in požrtvovnosti. Med človekom in divjo prirodo pa je vez — udomačena žival, ki instinktivno čuti, kdo jo ljubi. Igra podaja otroku v obliki vabljive pravljilnosti mnogo resnic, ki zamorejo v dobroljubem in prirodoljubnem pogledu obogatiti njegovo dušo. Ker bi dali radi priliku tudi podeželski mladini, da prisostvuje predstavam v narodnem opernem gledališču bodo v prvi polovici meseca majnika posebne šolske predstave po celo znižanih cenah, aka javijo šolska upraviteljstva v naprej svoj poset gledališča z majniškim izletom. Igra bo zrceljala prof. Josip Šest, Zaromila igra Mitja Gorec, drugi glavni vlogi sta v rokah odličnih igralcev Skrbinska in Rekarjeve. Godbene točke komponira g. Nebenfährerjeva, plese naštudira prof. ritmične gimnastike H. Pajkova. Predstava bi se vršila v dopoldanskem ali popoldanskem času, kakor bi bilo za izletnike pač prikladnejše. Prijave in vsaj približno število posetnikov je vposlati najkasneje do 15. aprila na naslov pisarne: »Atena«, Ljubljana, Dunajska cesta 1. a/II. Pripromiti je tudi ali naj se vrši predstava dopoldne ali popoldne. Skušali bomo vprzititi igro kar najbolje, da pride do zaslужenega uspeha. — Preprčani smo, da bodo učiteljstvo s kole